

PRIČA O PESMI

1. Krleža: »A to što smo vidjeli...«; Rože Kajoa, *Igre i ljudi*, (po sećanju): »Samode zaista udara loptom o zid; čovek udara idejom lopte o svoju predstavu o zidu.« Zajista, mi možemo samo da se ponovo privikavamo na sumnju, deca sumnjaju već. A ipak, svaki pravi pronalazač predmeta/ideja postavlja je u principu dečja pitanja. Čak i pitanje »zašto se to podrazumeva«? Ako uspemo da održimo sposobnost da sumnjamo, sposobnost za izvesnu kreativnu nevericu, ne završavamo se na kraju Krležine rečenice.

2. Detinjstvo = igra? Možda, ali ne zauđna igra, već istraživačka. U tom slučaju detinjstvo = traganje (za uzorima), modelima, metodima). Zatim, nesnaženje u već gotovim modelima. (Pas i mačka ne znaju da su neprijatelji i, stoga, nisu neprijate-

lji.) (U *Priči o pesmi* traga se za krajem pesme prema već usvojenom metodu; hoda se stazom rime prema kraju koji se smatra unapred postojećim, obezbeđenim, a ko se prati rima. Prirodno, kraj pesme donosi razočaranje: rimovanje ne obezbeđuje nalaženje pesme, model nije svemoguć.)

3. Ništa nije jače. Detinjstvo znači decu koja dolaze i koja su već više nego što smo mi bili. Detinjstvo znači prošlost ako sam sâm sebi paš na um.

4. Dve pesme su priložene. Reč »detinjstvo« u čistom značenju se, verujem, najbolje smičta u moju pesmu iz antologije *Novi dečiji pesnici* (*Hej ti, hej ti...*).

PRIČA O PESMI

Bilo je to pored jedne česme kraj koje je stajao Aca, a, za potrebe pesme, tu se našla i Maca. Bila je to Maca iz Graca, koja je naišla do česme, kraj koje je stajao Aca, a za potrebe pesme. Tada je nestalo rime, u srcu je došlo do zime, ali je srećom u pesmu naišao i jedan Braca. Tako su pored česme, a za potrebe pesme, stajali Maca i Aca, i s njima jedan Braca.

»Šta sada sa njima da radim?« upitao se Pesnik. »Da kažem da je Braca nekakve Vesti vesnik i da ga zatim zbog rime smetim u mesto Resnik? Onda sam obavezan na slik sa krajem na nekakvo „nik“ i čitav bi me taj trik doveo do imena „Nik“ pa bih morao da im dam znanca, bar Nika, Amerikanca.

A kako jedna pesma u kojoj pominjem stranca da prode bez belanca ili barem žumanca? Čudan je problem sa dolaženjem tog Nika Amerikanca za čiji karakter moram da tvrdim da je kao od kamena stanca jer mi je nužan slik, sa nešto krajem na „anca“.

A ako tog nesrećnog Niku strpam iza katanca? Neka iza katanca žumance i tri belanca osvanu u doručku tog Nika Amerikanca. Hm... to je u redu, ali, šta će sa Macom, sa Acom i neobjašnjenim Bracom? Već sam prilično odmakao niz ovu čudnu pesmu a nikako da mi se pruži prilika da opet pomenuem česmu. Eto, pomenuo sam njih i pokvario sledeći stih, jer šta je sa neznancem, sa Nikom Amerikancem, a šta sa sirotim žumancem i trostruko jadnim belancem? Možda bi najbolje bilo da ih nekud pošaljem čamcem, a da Nika Amerikanca proglašim samozvancem? Kazaće da je Nik Amerikanac slučajno prodro u pesmu i omaškom se našao uz Macu, uz Acu i uz česmu, sad, šta je sa Bracom? Počeće od gneva da vičem. Zato, dosta je bilo, zabaviću se sendvičem.

„Vičem — sendvičem... nije baš neki naročit stih, ali, kad pojedem sendvič, bacicu krivicu na njih.

Na koje „njih“ još ne znam, misliću tokom sendviča... Gle, pesma nije išla, ali je gotova priča!«

ZARZUELA

Odavno se zna kako je najraniji period čovekovog života od presudne važnosti za celokupnu buduću ličnost. Poznata je poštapska psihologa koja govorи о tome kako će, ukoliko im prepustite dete od rođenja do treće godine, napraviti od njega tačno ono što ste poručili. To da se pozledete i rane iz ovog perioda sučeljavanja, sudaranja i, najzad, prožimanja jednog novog psihofizičkog entiteta sa svetom neguju i leće i da opet bude čitavog života, pripada, već gotovo jedno stoljeće, opštima mestima našeg duhovnog prtljaga.

Meni se čini da je svako umereničko stvaralaštvo u suštini napor da se zataška neka od ličnosti iz detinjstva. Dakle, da posredno na detinjstvu počiva: naseliti svet onim čega u njemu nema, ali i stvarati ga iznova, po „slobodnoj“ (a čime sve ne uslovljenoj) volji. Dok Manovi modrooki žive, oni smeteni, »sa znakom na čelu u životu, u stvari o život se sapliču, uvek izvan, po strani, na distanci, pa stoga u mogućnosti da ga kontempliraju ili kreiraju u nekim erzac-izdanjima.

Za mene je uz detinjstvo uvek stajala i grada: mogućnost da sve bude drugačije nego što jeste, pa onda opet drugačije od tog drugačijeg i drugačije od tog drugačijeg drugačije... To, verovatno, znači da nas ozaruju i čiste radosti kreacije.

Iz svega proizlazi da je za mene detinjstvo obojeno u najmanju ruku dvostravnim asocijacijama: u nekim jesenjim zlatno-riđim tonovima stoji moje lično detinjstvo, pozlaćeno slojevima proteklog vremena, i iz tog jezgra blagog sjaja potiču sve igre kojima se prevazilazi ili, možda, bolje, nadi građa postoeće, dakle, diže na prste i isteže ka budućem.

Mislim da većina mojih pesama za decu (dosta i onih drugih) ima tu ludističku crtu i stoga moja radost oko pesme sva je u samom nastajanju. Ne spadam u one koji post festum samozadovoljno iščitavaju dotle sabrana dela i pedantno sortiraju svoje s mukom proizvedene proizvode u one sa čistim, povlekanim ili skroz umusanim značenjem.

ZARZUELA

Ela dela Zarzuela
Zarzuela bleđa bela,
zar je bela Zarzuela
ili je, kanda, žuta cela,
zu zu pravi Zarzuela
oko žuta lista svela,
da l' je vrela Zarzuela,
gde je sela Zarzuela,
iz kog sela Zarzuela
na tepihu doletela,
je l' pevala ili je klela,
kad je pošla, šta je htela,
tako bosa bez cipela,
da li voli karamela,
šta je sinoć s tobom jela,
je li stvarno čudna fela,
da l' je tužna ili vesela,
da l' je slatka ili kisela,
je li medved ili pčela
drugarica Zarzuela?